

פסחים לז

תנו רבנן: **אין אופין פת עבה בפסח, דברי בית שמאי, ובית הלל מתירין.**
הגדרה: וכמה **פת עבה**? אמר רב הונא: טפח, שכן מצינו בלחם הפנים טפח.
דחייה:

לחם הפנים	פסח
בזריזין	בשאינן זריזין
בפת עמילה	בפת שאינו עמילה
בעצים יבשין	בעצים לחים
בתנור חם	בתנור צונן
בתנור של מתכת	בתנור של חרס

הגדרה אחרת: מאי **פת עבה**? פת מרובה.
הסבר לשם: - משום דנפישא בלישה
הסבר אחר: באתריה דהאי תנא לפת מרובה פת עבה קרו ליה.
קושי על הגדרה זו: מאי טעמא? אי משום דקא טרח טירחא דלא צריך - מאי איריא **בפסח**?
אפילו ביום טוב נמי!
תירוץ: אין הכי נמי, והאי תנא ביום טוב של פסח קאי.
חיזוק להגדרה זו: תניא נמי הכי, **בית שמאי אומרים: אין אופין פת עבה ביום טוב, ובית הלל מתירין.**

תנו רבנן: **יוצאין בפת נקיה ובהדראה, ובסריקין המצויירין בפסח, אף על פי שאמרו: אין עושין סריקין המצויירין בפסח.** אמר רבי יהודה:

בייתוס בן זונין	תגובת חכמים
מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח?	מפני שהאשה שוהה עליה, ומחמצתה
אפשר יעשנה בדפוס, ויקבענה כיון!	יאמרו כל הסריקין - אסורין, וסריקי בייתוס - מותרין!

אמר רבי אלעזר בר צדוק: פעם אחת נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל, והביאו לפניו סריקין המצויירין בפסח.

אמרתי: אבא, לא כך אמרו חכמים אין עושין סריקין המצויירין בפסח?

תגובת ר' צדוק - גירסה 1	תגובת ר' צדוק גירסה 2
בני, לא של כל אדם אמרו, אלא של נחתומין אמרו	לא של נחתומין אמרו, אלא של כל אדם.

אמר רבי יוסי: עושין סריקין כמין ריקין, ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות.

איזה לחמים חייבים/פטורים מחלה

תנו רבנן: **הסופגנין, והדובשנין, ואיסקריטין, וחלת המסרת, והמדומע - פטורים מן החלה.**
הגדרה: מאי **חלת המסרת**? אמר רבי יהושע בן לוי: זה חלוט של בעלי בתים.

פטרות מחלה קושי	הללו מעשה אילפס הן	רבי יוחנן מעשה אילפס חייבין, והללו שעשאן בחמה															
	הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין, עשאן באילפס - חייבין, בחמה - פטורין.	<table><tr><td>בית שמאי</td><td>בית הלל</td><td>רבי ישמעאל</td><td>אמרי לה</td><td>חכמים</td></tr><tr><td>המעיסה</td><td>פוטריין</td><td>מחייבין</td><td>פטור</td><td>באילפס - פטור, בתנור - חייב.</td></tr><tr><td>החליטה</td><td>מחייבין</td><td>פוטריין</td><td></td><td></td></tr></table>	בית שמאי	בית הלל	רבי ישמעאל	אמרי לה	חכמים	המעיסה	פוטריין	מחייבין	פטור	באילפס - פטור, בתנור - חייב.	החליטה	מחייבין	פוטריין		
	בית שמאי	בית הלל	רבי ישמעאל	אמרי לה	חכמים												
המעיסה	פוטריין	מחייבין	פטור	באילפס - פטור, בתנור - חייב.													
החליטה	מחייבין	פוטריין															
	אמר עולא, אמר לך רבי שמעון בן לקיש: הכא במאי עסקינן - שהרתיח ולבסוף הדביק קושי: אבל הדביק ולבסוף הרתיח מאי - הכי נמי דפטורין, אדתני סיפא עשאן בחמה פטורין ליפלוג וליתני בדידה: במה דברים אמורים - כגון שהרתיח ולבסוף הדביק, אבל הדביק ולבסוף הרתיח - פטורין! תירוץ: חסורי מחסרה והכי קתני: במה דברים אמורים - שהרתיח ולבסוף הדביק, אבל הדביק ולבסוף הרתיח - נעשה כמי שעשאן בחמה ופטורין.	איזהו המעיסה ואיזהו החליטה? המעיסה - קמח שעל גבי מוגלשין, החליטה - מוגלשין שעל גבי קמח קתני מיהת: וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה, שעשאן באילפס - פטור, בתנור - חייב. תיובתא דרבי יוחנן! אמר לך רבי יוחנן: תנאי היא. דתניא:															
		<table><tr><td>מעיסה וחלוטה</td><td>תנא קמא</td><td>רבי יהודה</td></tr><tr><td>ההבדל ביניהם</td><td>מעשה אילפס חייבין</td><td>מעשה אילפס פטורין</td></tr><tr><td>ההבדל ביניהם לפי הדחייה - כגון שחזר ואפאו בתנור</td><td>כיון שחזר ואפאו בתנור - לחם קרינן ביה</td><td>אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא</td></tr></table> דחיית התירוץ: לא, דכולי עלמא - מעשה אילפס פטורין, והכא - כגון שחזר ואפאו בתנור קא מיפלגי. דתנא קמא סבר: כיון שחזר ואפאו בתנור - לחם קרינן ביה, ורבי יהודה סבר: אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא, וכיון דמעיקרא לאו בתנור אפייה - לאו לחם הוא. הסבר הטעם של ר' יהודה: אמר רבא: מאי טעמא דרבי יהודה - דכתיב ואפו עפר נשים לחמכם כתנור אחת לחם האפוי בתנור אחד - קרוי לחם, ושאין אפוי בתנור אחד - אין קרוי לחם	מעיסה וחלוטה	תנא קמא	רבי יהודה	ההבדל ביניהם	מעשה אילפס חייבין	מעשה אילפס פטורין	ההבדל ביניהם לפי הדחייה - כגון שחזר ואפאו בתנור	כיון שחזר ואפאו בתנור - לחם קרינן ביה	אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא						
מעיסה וחלוטה	תנא קמא	רבי יהודה															
ההבדל ביניהם	מעשה אילפס חייבין	מעשה אילפס פטורין															
ההבדל ביניהם לפי הדחייה - כגון שחזר ואפאו בתנור	כיון שחזר ואפאו בתנור - לחם קרינן ביה	אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא															
עוד קושי	יוצאין במצה הינא ובמצה העשויה באילפס!																
תירוץ	הכא נמי: שהרתיח ולבסוף הדביק																

הגדרה: מאי **מצה הינא**? אמר רב יהודה אמר שמואל: כל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה.

עוד דין שקשור למצה הינא: אמר רבא: וכן לחמי תודה.

קושי: פשיטא, הכא לחם כתיב, והכא לחם כתיב!

תירוץ: מהו דתימא: הואיל וכתוב **והקריב מנט אחת מכל קרבן, אחת** - שלא יטול פרוס,

והכא כמאן דפריסא דמיהא - קא משמע לן.

קושי על הברייתא שהובאה כקושי לר' יוחנן: ותנא קמא, מאי שנא המעיסה ומאי שנא חליטה?

תירוץ: אמר רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר רבי יהודה ואיתימא רבי יהושע בן לוי:

כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו. ותברא, מי ששנה זו לא שנה זו.

רבי יוסף	רבה	ביקש מר' זירא לשאול את עולא
הדביק מבפנים ואבוקה כנגדו מהו	הדביק מבפנים והרתיח מבחוץ מהו?	תגובת ר' זירא - למה לא כדאי לשאול את עולא, הרי התשובה פשוטה!
רוב עניים עושין כן	הי ניהו מעשה אילפס?	

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •